

Konvencija o statusu beguncev

Sprejela jo je Diplomatska konferenca Združenih narodov o statusu beguncev in oseb brez državljanstva 28. julija 1951 v skladu z resolucijo št. 429 (V) Generalne skupščine z dne: 14. decembra 1950. Veljati je začela 22. aprila 1954 v skladu s 43. členom.

Preambula

Visoke pogodbenice,

glede na to, da sta Ustanovna listina Združenih narodov in Splošna deklaracija človekovih pravic, ki jo je 10. decembra 1948 razglasila Generalna skupščina, potrdili načelo, da morajo ljudje brez razlikovanja uživati človekove pravice in temeljne svoboščine,

glede na to, da so Združeni narodi ob različnih priložnostih pokazali globoko skrb za begunce in da so si prizadevali beguncem zagotoviti najširše možno uživanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin,

glede na to, da je zaželeno, da prejšnje mednarodne sporazume o statusu beguncev revidirajo in združijo in da z novim sporazumom razširijo uporabo in varstvo, ki ga ti instrumenti za begunce predstavljajo,

glede na to, da podelitev pribežališča (azila) za nekatere države lahko predstavlja izjemno veliko breme in da problema, katerega mednarodno razsežnost in naravo so priznali Združeni narodi, ni mogoče rešiti brez mednarodnega sodelovanja,

izražajo željo, da vse države, ki priznavajo socialno in humanitarno naravo problema beguncev, storijo vse, kar je v njihovi moči, da ta problem ne bi postal vzrok napetosti med državami,

upoštevajoč, da je naloga visokega komisarja Združenih narodov za begunce nadzorovanje uporabe mednarodnih konvencij za varstvo beguncev in priznavajoč, da bo učinkovita uskladitev ukrepov za rešitev tega problema odvisna od sodelovanja držav z visokim komisarjem,

so se sporazumele o naslednjem:

I. poglavje

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Opredelitev izraza "begunec"

A. Za namene te Konvencije se izraz "begunec" uporablja za vsako osebo:

1. ki velja za begunca v skladu z aranžmajema z dne 12. maja 1926 in 30. junija 1928 ali v skladu s Konvencijama z dne 28. oktobra 1933 in 10. februarja 1938, Protokolom z

dne 14. septembra 1939 ali pa v skladu z Ustavo Mednarodne organizacije za begunce;

Odločbe o neprimernosti, ki jih je sprejela Mednarodna organizacija za begunce v času svojega delovanja, niso ovira za priznanje statusa begunca osebam, ki izpolnjujejo pogoje, predvidene v drugem odstavku tega oddelka;

2. ki se, zaradi dogodkov, ki so se zgodili pred 1. januarjem 1951 in zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem osnovanem na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenem političnem prepričanju, nahaja izven države, katere državljan je, in ne more, ali zaradi takšnega strahu noče uživati varstva te države, ali osebo, ki nima državljanstva, in se nahaja izven države, kjer je imela običajno prebivališče, pa se zaradi takšnih dogodkov ne more ali noče zaradi omenjenega strahu vrniti v to državo.

V primeru osebe, ki ima več kot eno državljanstvo, se izraz "država, katere državljan je", nanaša na vsako od držav, katerih državljanstva ima. Ne velja pa neka oseba za nezaščiten s strani države svojega državljanstva, če brez veljavnega razloga, ki temelji na utemeljenem strahu, ni pripravljena sprejeti zaščite one od držav, katerih državljanstvo ima.

- B. 1. Za namene to Konvencije se besede iz A dela prvega člena "dogodki, ki so se zgodili pred 1. januarjem 1951", lahko razumejo kot

(a) "dogodki, ki so se zgodili pred 1. januarjem 1951 v Evropi";

ali

(b) "dogodki, ki so se zgodili pred 1. januarjem 1951 v Evropi ali drugod".

Vsaka država pogodbenica ob podpisu, ratifikaciji ali pristopu k tej Konvenciji da izjavo, v kateri zaradi obsega obveznosti, ki jih s to Konvencijo prevzema navede, v katerem pomenu uporablja te besede.

2. Vsaka država pogodbenica, ki je sprejela opredelitev (a), lahko z notifikacijo generalnemu sekretarju Združenih narodov kadarkoli razširi svoje obveznosti s sprejemom opredelitve (b).

- C. Ta Konvencija se preneha uporabljati za vsako osebo, na katero se nanašajo določbe A dela v naslednjih primerih:

1. če prostovoljno ponovno uživa varstvo države, katere državljanstvo ima;

ali

2. če je, glede na to, da je državljanstvo izgubila, to ponovno prostovoljno pridobila;

ali

3. če je pridobila novo državljanstvo in uživa varstvo države, katere državljanstvo je pridobila;

ali

4. če se je prostovoljno ponovno nastanila v državi, ki je zapustila ali izven katere je živela v strahu pred preganjanjem;

ali

5. če ne more še naprej odrekati uživanja varstva države, katere državljan je, ker so prenehale obstajati okoliščine, na podlagi katerih je bil priznan status begunca;

pri čemer je razumljivo, da se določbe tega odstavka uporabljajo za begunca, na katerega se nanaša prvi odstavek A dela tega člena, ki lahko za zavračanje uživanja varstva države, katere državljan je, navede nujne razloge, ki izvirajo iz prejšnjega preganjanja;

6. če gre za osebo brez državljanstva, ki se lahko vrne v državo njenega običajnega prebivališča, ker so prenehale obstajati okoliščine, na podlagi katerih je bil priznan status begunca;

pri čemer je razumljivo, da se določbe tega odstavka ne uporabljajo za begunca, na katerega se nanaša prvi odstavek A dela tega člena, ki lahko za zavračanje vrnitve v državo, v kateri je imel običajno prebivališče, navede nujne razloge, ki izvirajo iz prejšnjega preganjanja.

- D. Ta Konvencija se ne uporablja za osebe, ki zdaj uživajo varstvo ali pomoč drugih organov ali agencij Združenih narodov, razen visokega komisarja Združenih narodov za begunce.

Kadar bi takšno varstvo ali pomoč iz kateregakoli razloga prenehala, položaj teh oseb pa ne bi bil dokončno urejen v skladu z ustreznimi resolucijami Generalne skupščine Združenih narodov, bodo te osebe ipso facto upravičene do ugodnosti te Konvencije.

- E. Ta Konvencija se ne uporablja za osebo, ki ji pristojne oblasti države, v kateri prebiva, priznavajo pravice in dolžnosti, ki pripadajo državljanu to države.

- F. Določbe te Konvencije se ne uporabljajo za katerokoli osebo, pri kateri obstajajo resni razlogi za sum:

- a) da je storila kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človečnosti, kot jih določajo mednarodni instrumenti, ki sankcionirajo to kazniva dejanja;
- b) da je storila hudo nepolitično kaznivo dejanje izven države pribežališča preden je bila sprejeta vanjo kot begunec;
- c) da je kriva dejanj, ki so v nasprotju s cilji in načeli Združenih narodov.

2. člen

Splošne obveznosti

Vsak begunec ima dolžnosti do države, v kateri se nahaja, še posebej dolžnost, da se ravna po njenih zakonih in predpisih ter ukrepih za vzdrževanje javnega reda in miru.

3. člen

Nediskriminacija

Države pogodbenice uporabljajo določbe te Konvencije brez razlikovanja glede na raso, vero ali deželo porekla beguncev.

4. člen

Veroizpoved

Države pogodbenice na svojih ozemljih obravnavajo begunce vsaj tako naklonjeno kot svoje državljane glede svobode opravljanja njihovih verskih obredov in svobode verske vzgoje njihovih otrok.

5. člen

Pravice, dane neodvisno od to Konvencije

Nobena določba te Konvencije ne posega v katerekoli pravice ali ugodnosti, ki jih država pogodbenica podeli beguncem neodvisno od nje.

6. člen

Izraz "v enakih okoliščinah"

Za namene te Konvencije izraz "v enakih okoliščinah" pomeni, da mora določena oseba izpolnjevati vse zahteve (vključno z zahtevami glede dolžine in pogojev bivanja ali prebivanja), da bi uživala določeno pravico, tudi če ne bi bila begunec, razen tistih zahtev, ki jih zaradi njihove narave begunec ni sposoben izpolniti.

7. člen

Izvetje od vzajemnosti (recipročnosti)

1. Vsaka država pogodbenica begunce obravnava enako kot tujce nasploh, razen v primerih, ko so določbe te Konvencije zanje ugodnejše.
2. Po treh letih prebivanja so vsi begunci na ozemlju držav pogodbenic izveti od pravne vzajemnosti.
3. Vsaka država pogodbenica nadaljuje zagotavljanje pravic in ugodnosti beguncem, do katerih so bili ti upravičeni že ob odsotnosti vzajemnosti, na dan začetka veljavnosti te Konvencije za to državo.
4. Če ni vzajemnosti države pogodbenice z naklonjenostjo preuče možnost, da beguncem dajo pravice in ugodnosti, do katerih so ti upravičeni na podlagi drugega in tretjega odstavka in razširijo izvetje od vzajemnosti na begunce, ki ne izpolnjujejo pogojev iz drugega in tretjega odstavka.

5. Določbe drugega in tretjega odstavka se uporabljajo tako za pravice in ugodnosti, določene v 13., 18., 19., 21. in 22. členu to Konvencije, kakor tudi za tiste, ki jih to Konvencija ne zagotavlja.

8. člen

Izvetje od izrednih ukrepov

Izrednih ukrepov, ki bi jih lahko uvedle proti osebam, premoženju ali interesom državljanov neke tuje države, države pogodbenice proti beguncem ne bodo uporabljale zgolj na podlagi dejstva, da so ti begunci formalno državljani te tuje države. Države pogodbenice, ki zaradi svoje zakonodaje ne morejo uporabiti splošnega načela, izraženega v tem členu, v ustreznih primerih narede izjemo v korist takšnih beguncev.

9. člen

Začasni ukrepi

Ni namen katerekoli določbe te Konvencije, da bi državi pogodbenici v čase vojne ali v drugih težkih in izjemnih okoliščinah onemogočila sprejem začasnih ukrepov proti določeni osebi, kadar sodi, da so ti bistveni za nacionalno varnost. Država pogodbenica ugotovi, da gre dejansko za begunca in da je nadaljevanje uporabe takšnih ukrepov proti njemu nujno zaradi interesov nacionalne varnosti.

10. člen

Neprekinjenost prebivanja

1. Če je bil begunec med drugo svetovno vojno deportiran in odpeljan na ozemlje države pogodbenice in tam prebiva, se za čas prisilnega bivanja računa kot zakonito prebivanje na tem ozemlju.
2. Če je bil begunec med drugo svetovno vojno deportiran z ozemlja ene države pogodbenice in se je pred tem dnem, ko je ta Konvencija začela veljati, tja vrnil z namenom, da bi tam prebival, se čas pred deportacijo in po njej za vsak namen, za katerega je potrebno neprekinjeno prebivanje, šteje kot eno neprekinjeno obdobje prebivanja.

11. člen

Mornarji begunci

Ko gre za begunce, ki so redno zaposleni kot člani posadke na ladji, ki pluje pod zastavo države pogodbenice, ta država z naklonjenostjo preuči možnost, da jim odobri namestitev na svojem ozemlju in jim izda potrebne dokumente, ali da jih začasno sprejme na svoje ozemlje, še posebej zato, da bi jim olajšala nastanitev v neki drugi državi

II. poglavje

PRAVNI STATUS.

12. člen

Osebni status

1. osebni status vsakega begunca se določi po pravu države njegovega domicila, ali, če domicila nima, po pravu države njegovega prebivališča.
2. Vsaka država pogodbenica spoštuje begunčevu predhodno pridobljene pravice, ki so odvisne od njegovega osebnega statusa, še posebno tiste, ki izvirajo iz zakonske zveze, pod pogojem, da so izpolnjene formalnosti, določene z zakonodajo te države, in pod pogojem, da bi bila takšna pravica osebi priznana po zakonih te države, če oseba ne bi bila postala begunec

13. člen

Premično in nepremično premoženje

Glede pridobivanja premičnega in nepremičnega premoženja ter drugih z njimi povezanih pravic in glede najemnih in drugih pogodb, ki se nanašajo na premično in nepremično premoženje, države pogodbenice obravnavajo vsakega begunca z največjo naklonjenostjo, v vsakem primeru pa ne manj ugodno od tujcev nasploh v enakih okoliščinah.

14. člen

Intelektualna in industrijska lastnina

Glede varstva industrijske lastnine kot so izumi, vzorci ali modeli, zaščitne znamke, blagovne znamke in glede varstva pravic na književnih, umetniških in znanstvenih delih, bo vsak begunec v državi, kjer ima svoje običajno prebivališče, užival enako varstvo kot ga uživajo njeni državljani. Na ozemlju katerekoli druge države pogodbenice bo begunec užival enako varstvo, kot ga na tem ozemlju uživajo državljani države, v kateri ima begunec svoje običajno prebivališče.

15. član

Pravica do združevanja

Glade nepolitičnih in nepridobitnih združenj in sindikatov države pogodbenice za begunce, ki zakonito bivajo na njihovem ozemlju, uporabljajo najugodnejšo obravnavo, ki jo v enakih okoliščinah uporabljajo za državljane neke tuje države.

16. član

Nastop na sodišču

1. Vsak begunec ima na ozemlju vseh držav pogodbenic prost dostop do sodišč.

2. Vsakega begunca država pogodbenica, kjer ima svoje običajno prebivališče, obravnava enako kot svoje državljane glade dostopa do sodišč, vključujoč pravno pomoč in izvzetje od *cautio iudicatum solvi*.
3. Vsak begunec v državah pogodbenicah, kjer nima običajnega prebivališča, glade vprašan iz drugega odstavka uživa enako obravnavo kot državljan države, v kateri ima običajno prebivališče.

III. poglavje

PRIDOBITNA ZAPOSILITEV

17. člen

Plačana zaposlitev

1. Države pogodbenice uporabljajo za begunce, ki so zakonito na njihovem ozemlju, najugodnejšo obravnavo, ki so je v enakih okoliščinah deležni državljani tuje države glede pravice opravljanja plačane zaposlitve.
2. V vsakem primeru se omejitveni ukrepi za tujce ali za zaposlovanje tujcev zaradi varstva domačega tržišča dela ne uporabljajo za begunce, ki so bili s strani države pogodbenice na dan začetka veljavnosti te Konvencije teh omejitev že oproščeni ali za begunce, ki izpolnjujejo enega od naslednjih pogojev:
 - a) da so v državi prebivali tri leta;
 - b) da ima njihov zakonec državljanstvo države njihovega prebivališča. Begunec se ne more sklicevati na to določbo, če je svojega zakonca zapustil;
 - c) da imajo enega ali več otrok, ki imajo državljanstvo države njihovega prebivališča.
3. Države pogodbenice z naklonjenostjo preuče izenačenje pravic vseh beguncev pri opravljanju plačanih zaposlitev s pravicami lastnih državljanov, še posebej beguncev, ki so na njihovo ozemlje vstopili v skladu s programi zaposlovanja delovne sile ali vselitvenimi načrti.

18. člen

Samozaposlitev

Države pogodbenice uporabljajo za begunce, ki so zakonito na njihovem ozemlju, čim ugodnejšo obravnavo, v vsakem primeru pa ne takšne, ki bi bila manj ugodna od tiste, ki jo v enakih okoliščinah uporabljajo za tujce nasploh glede pravice opravljanja neplačanega dela v kmetijstvu, industriji, obrti in trgovini ter pri ustanavljanju trgovinskih in industrijskih družb.

19. člen

Svobodni poklici

1. Države pogodbenice obravnavajo begunce, ki so zakonito na njihovem ozemlju in imajo diplome, priznane s strani pristojnih oblasti to države, ter želijo opravljati svoboden

poklic, čim ugodneje, v vsakem primeru pa ne manj ugodno od tujcev nasploh v enakih okoliščinah.

2. Države pogodbenice store vse, da bi v skladu s svojimi zakoni in ustavo, zagotovile nastanitev teh beguncev na ozemljih izven ozemlja metropole, za katera so odgovorne v mednarodnih odnosih.

IV. poglavje

BLAGINJA

20. člen

Omejevanje (racioniranje)

Kjer obstajajo sistemi omejevanja, ki veljajo za vse prebivalstvo, in s katerimi je urejeno splošno razdeljevanje proizvodov, ki jih primanjkuje, so begunci obravnavani enako kot domači državljani.

21. člen

Nastanitev

Glede nastanitve uporabljajo države pogodbenice, v obsegu, ki ga urejajo zakoni ali predpisi, ali je pod nadzorom javne oblasti, za begunce, ki so zakonito na njihovem ozemlju, čim ugodnejšo obravnavo, v vsakem primeru pa ne manj ugodne od tiste, ki jo v enakih okoliščinah uporabljajo za tujce nasploh.

22. člen

Javno izobraževanje

1. Glede osnovnega izobraževanja države pogodbenice begunce obravnavajo enako kot svoje državljane.
2. Države pogodbenice za begunce uporabljajo čim ugodnejšo obravnavo, v vsakem primeru pa ne manj ugodne od tiste, ki so jo v enakih okoliščinah deležni tujci nasploh glede drugih oblik izobraževanja, razen osnovnega, še posebej glede pristopa k študiju, priznavanju tujih šolskih spričeval, diplom in univerzitetnih naslovov, oprostitev plačevanja pristojbin in taks ter podeljevanja štipendij.

23. člen

Javna pomoč

Glede dodeljevanja javne pomoči in podpore države pogodbenice obravnavajo begunce, ki so zakonito na njihovem ozemlju, enako kot svoje državljane.

24. člen

Delovna zakonodaja in socialno zavarovanje

1. Države pogodbenice beguncem, ki so zakonito na njihovem ozemlju, zagotavljajo enako obravnavo kot svojim državljanom v naslednjih zadevah:
 - a) če so to zadeve urejene z zakoni ali pa so odvisne od upravnih oblasti: pri plačah, vključujoč družinske dodatke, če ti dodatki predstavljajo del plače, delovnem času, nadurnem delu, plačanem dopustu, omejitvah glede dela doma, najnižji starosti ob sprejemu na delo, vajeništvu in strokovnem izobraževanju, delu žensk in mladine ter uživanju ugodnosti iz kolektivnih pogodb;
 - b) pri socialnem zavarovanju pravne določbe o nesrečah pri delu, poklicnih boleznih, materinstvu, bolezni, invalidnosti, starosti, smrti, nezaposlenosti, družinskih obveznostih in o vsakem drugem riziku, ki je po nacionalni zakonodaji urejen s sistemom socialnega zavarovanja ob naslednjih omejitvah:
 - i) obstajajo lahko ustrezne ureditve o ohranjanju pridobljenih pravic in pravic, katerih pridobivanje je v teku;
 - ii) nacionalni zakoni ali predpisi države prebivališča lahko predpisujejo posebno ureditev glede podpor ali delov podpor, ki se plačujejo izključno iz javnih skladov, kot tudi glede dodatkov, ki se dajejo osebam, ki ne izpolnjujejo pogojev glede plačevanja prispevkov, predpisanih za pridobivanje redne pokojnine.
2. Pravica do nadomestila za smrt begunca, ki je posledica nesreče pri delu ali poklicne bolezni, ne bo omejena zaradi dejstva, da je prebivališče upravičenca izven ozemlja države pogodbenice.
3. Države pogodbenice razširijo ugodnosti, ki izvirajo iz sporazumov, ki so jih ali jih bodo med seboj sklenile glede ohranjanja pridobljenih pravic ali pravic, katerih pridobivanje je v teku glede socialnega zavarovanja razširile na begunce, če begunci izpolnjujejo pogoje, predvidene za državljane držav podpisnic teh sporazumov.
4. Države pogodbenice v največji možni meri z naklonjenostjo preuče možnost razširitve na begunce ugodnosti iz podobnih sporazumov, ki so ali bodo v veljavi med državami pogodbenicami in državami, ki niso pogodbenice.

V. poglavje

UPRAVNI UKREPI

25. člen

Upravna pomoč

1. Če bi begunčevo uveljavljanje neke pravice zahtevalo pomoč oblasti tuje države, na katero se ne more obrniti, države pogodbenice, na ozemlju katerih begunec prebiva, poskrbe, da bodo beguncu takšno pomoč nudile njihove lastne ali mednarodne oblasti.

2. Oblast ali oblasti, omenjene v prvem odstavku, izdajo ali dosežejo, da bodo pod njihovim nadzorom beguncem izdane takšne listine ali potrdila, ki bi bile sicer tujcem normalno izdane s strani njihovih nacionalnih oblasti ali z njihovim posredovanjem.
3. Tako izdane listine ali potrdila nadomesti uradne akte, ki jih tujcem izdajo njihove nacionalne oblasti ali pa so izdani z njihovim posredovanjem in veljajo kot verodostojni, dokler se ne dokaže nasprotno.
4. Ob pridržku možnih izjem v korist siromašnih oseb, lahko za storitve po tem členu velja obveznost plačila pristojbin, vendar morajo biti to zmerne in v sorazmerju s pristojbinami, ki za podobne storitve veljajo za domače državljane.
5. Določbe tega člena ne posegajo v veljavnost 27. in 28. člena.

26. člen

Svoboda gibanja

Vsaka država pogodbenica daje beguncem, ki so zakonito na njenem ozemlju, pravico, da si izberejo prebivališče in da se prosto gibljejo upoštevajoč predpise, ki v enakih okoliščinah veljajo za tujce nasploh.

27. člen

Osebni dokumenti

Države pogodbenice vsakemu beguncu, ki je na njihovem ozemlju, in nima veljavne potne listine, izdajo osebne dokumente.

28. člen

Potne listine

1. Države pogodbenice beguncem, ki so zakonito na njihovem ozemlju, izdajo potne listine, da bi lahko potovali izven njihovega ozemlja, razen če temu nasprotujejo nujni razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda; za te listine se bodo uporabljale določbe priloge te Konvencije. Države pogodbenice lahko takšno potno listino izdajo tudi drugim beguncem na njihovem ozemlju, še s posebno naklonjenostjo pa preučijo izdajo takšnih potnih listin beguncem, ki so na njihovem ozemlju, in ki takšnih listin ne morejo dobiti v državi, kjer imajo zakonito prebivališče.
2. Države pogodbenice priznavajo potne listine, ki so jih v skladu s prejšnjimi mednarodnimi sporazumi izdale podpisnice teh sporazumov, in ravnajo, kot da so bile beguncem izdane na podlagi tega člena.

29. člen

Finančne obveznosti

1. Države pogodbenice ne nalagajo beguncem pristojbin, taks ali davkov in drugih dajatev, ki bi bili drugačni ali večji od tistih, ki jih nalagajo ali jih lahko nalože domačim državljanom v podobnem položaju.

2. Določbe prejšnjega odstavka ne nasprotujejo temu, da se za begunce uporabljajo določbe zakonov ali predpisov o dajtvah za izdajanje upravnih listin tujcem, vključujoč osebne dokumente.

30. člen

Prenos premoženja

1. Vsaka država pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in predpisi beguncem dovoljuje, da premoženje, ki so ga prinesli na njeno ozemlje, prenesejo na ozemlje druge države, ki jih je sprejela zaradi nove nastanitve.
2. Vsaka država pogodbenica z naklonjenostjo obravnava prošnje beguncev za dovoljenje, da prenesejo vse premoženje, kjerkoli je že in ki je potrebno za njihovo novo nastanitev v drugi državi, v kateri so bili sprejeti.

31. člen

Begunci, ki so nezakonito v deželi sprejema

1. Države pogodbenice ne uporabljajo kazenskih sankcij za begunce zaradi nezakonitega vstopa ali navzočnosti, če so prišli neposredno z ozemlja, kjer sta bila njihovo življenje ali svoboda ogrožena v smislu 1. člena in ki so nedovoljeno vstopili ali se nahajajo na njihovem ozemlju, pod pogojem, da se brez odlašanja prijavijo oblastem in jim pojasnijo razloge, ki so priznani kot veljavni, za njihov nezakonit vstop ali navzočnost.
2. Države pogodbenice glede gibanja teh beguncev ne uporabljajo omejitev razen tistih, ki so nujne, te omejitve bodo uporabljale samo dokler v državi sprejema ni urejen status teh beguncev ali dokler begunci ne pridobijo dovoljenja za vstop v neko drugo državo. Države pogodbenice beguncem dajejo na voljo primeren rok in nudijo vse potrebne olajšave za pridobitev dovoljenja za vstop v neko drugo državo.

32. člen

Izgon

1. Države pogodbenice begunca, ki je zakonito na njihovem ozemlju, izženejo le, če za to obstajajo razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda.
2. Izgon takšnega begunca je lahko izveden le kot izvršitev odločbe, sprejete v skladu s predpisanim zakonitim postopkom. Beguncu mora biti dovoljeno, da, razen če temu nasprotujejo nujni razlogi nacionalne varnosti, predloži dokaze, ki ga razbremenjujejo krivde, da vloži pritožbo in v ta namen določi osebo, ki ga zastopa pred pristojnimi oblastmi ali pred eno ali več osebami, ki jih v ta namen določi pristojna oblast.

Države pogodbenice takšnemu beguncu dajejo na voljo razumen rok, da bi lahko zaprosil za zakonit sprejem v neki drugi državi. Države pogodbenice si pridržujejo pravico, da v tem obdobju uporabijo takšne ukrepe notranjega značaja, za katere sodijo, da so potrebni.

33. člen

Prepoved izгона in zavračanja ("refoulement")

1. Nobena država pogodbenica na nikakršen način begunca ne bo izgnala ali prisilno vrnila na meje ozemlja, kjer bi bila njegovo življenje ali svoboda ogrožena zaradi njegove rase, vere, državljanstva, pripadnosti neki določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja.
2. Na pravico iz to določbe pa se ne more sklicevati begunec, ki zaradi resnih razlogov velja za nevarnega za varnost države, v kateri je, ali ki, glede na to da je bil pravnomočno obsojen za posebno težko kaznivo dejanje, predstavlja nevarnost za skupnost te države.

34. člen

Naturalizacija

Države pogodbenice v največji možni meri omogočajo asimilacijo in naturalizacijo beguncev. Se posebej si prizadevajo za pospešitev postopkov naturalizacije in v največji možni meri za zmanjšanje takse in stroškov teh postopkov.

VI. poglavje

IZVRŠNE IN PREHODNE DOLOČBE

35. člen

Sodelovanje državnih oblasti z Združenimi narodi

1. Države pogodbenice se obvezujejo sodelovati z Uradom visokega komisarja Združenih narodov za begunce ali vsako drugo agencijo Združenih narodov, ki bi ga v opravljanju njegovih nalog nasledila, še posebej pa olajšati njegovo dolžnost pri izvajanju nadziranja uporabe določb te Konvencije.
2. Da bi Uradu visokega komisarja ali vsaki drugi agenciji Združenih narodov, ki bi ga nasledila, omogočile pripraviti poročila pristojnim organom Združenih narodov, se države pogodbenice obvezujejo v primerni obliki posredovati informacije in statistične podatke, za katere bi zaprosili, in sicer glede:
 - a) o razmerah beguncev,
 - b) izvajanja te Konvencije in
 - c) zakonov, predpisov in uredb, ki so ali bodo začeli veljati glede beguncev.

36. člen

Informacije o državni zakonodaji

Države pogodbenice generalnemu sekretarju Združenih narodov posredujejo besedila zakonov in predpisov, ki bi jih sprejele za zagotavljanje izvajanja te Konvencije.

37. člen

Razmerje s prejšnjimi konvencijami

Ne posegajoč v določbe drugega odstavka 28. člena to Konvencija med pogodbenicami nadomesti Dogovore z dne 5. julija 1922, 31. maja 1924, 12. maja 1926, 30. junija 1928 in 30. julija 1935, Konvenciji z dne 28. oktobra 1933 in 10. februarja 1938, Protokol z dne 14. septembra 1939 in Dogovor z dne 15. oktobra 1946.

VII. poglavje

KONČNE DOLOČBE

38. člen

Reševanje sporov

Vsak spor med pogodbenicami te Konvencije, ki se nanaša na razlago ali uporabo in ga ni mogoče rešiti z drugimi sredstvi, bo na zahtevo katerekoli stranke v sporu predložen Meddržavnemu sodišču.

39. člen

Podpisovanje, ratifikacija in pristop

1. Ta Konvencija je na voljo za podpis v Ženevi dne 28. julija 1951 in bo po tem datumu shranjena pri generalnem sekretarju Združenih narodov. V Evropskem uradu Združenih narodov je na voljo za podpis od 28. julija do 31. avgusta 1951 in ponovno na sedežu Združenih narodov od 17. septembra 1951 do 31. decembra 1952.
2. Ta Konvencija je na voljo za podpis vsem državam članicam Združenih narodov, kot tudi vsem drugim državam nečlanicam, ki so bile povabljene na Konferenco pooblaščenecv o statusu beguncev in oseb brez državljanstva ali državam, ki jih bo k podpisu povabila Generalna skupščina. Konvencija mora biti ratificirana, ratifikacijski instrumenti pa bodo deponirani pri generalnem sekretarju Združenih narodov.
3. Državam, na katere se nanaša 2. odstavek tega člena, je na voljo pristop k tej Konvenciji od 28. julija 1951 naprej. Pristop bo učinkoval s predložitvijo instrumenta o pristopu generalnemu sekretarju Združenih narodov.

40. člen

Določba o ozemeljski uporabi

1. Vsaka država lahko ob podpisu, ratifikaciji ali pristopu izjavi, da razširja veljavnost Konvencije na vsa ozemlja ali na eno ali več takšnih ozemelj, ki jih država zastopa v mednarodnih odnosih. Takšna izjava bo začela učinkovati, ko bo Konvencija za to državo začela veljati.
2. Razširitev veljavnosti Konvencije bo država pogodbenica lahko opravila kadarkoli kasneje z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja Združenih narodov. Ta bo začela veljati

devetdeseti dan po tem, ko bo generalni sekretar Združenih narodov prejel notifikacijo, ali na dan, ko bo Konvencija začela veljati za to državo, če bo ta datum kasnejši.

3. Za ozemlja, za katera Konvencija ne bo pričela veljati na dan podpisa, ratifikacije ali pristopa, vsaka zadevna država preuči možnost, da stori potrebne korake za uporabo te Konvencije na omenjenih ozemljih, ob pridržku soglasja oblasti teh ozemelj, če je to zaradi ustavnih razlogov potrebno.

41. člen

Federalna klavzula

V primeru zvezne ali neunitarne države se uporabljajo naslednje določbe:

- a) glede členov te Konvencije, ki so v zakonodajni pristojnosti zvezne zakonodajne oblasti, so obveznosti zvezne vlade v tem obsegu enake kot obveznosti pogodbenic, ki niso zvezne države;
- b) glede členov te Konvencije, ki so v zakonodajni pristojnosti konstitutivnih držav, provinc ali kantonov, ki na podlagi zveznega ustavnega sistema niso dolžni sprejemati zakonov, zvezna vlada priporoča uporabo teh členov kar najhitreje pristojnim oblastem držav, provinc ali kantonov;
- c) zvezna država pogodbenica te Konvencije na zahtevo katerekoli druge države pogodbenice, posredovane preko generalnega sekretarja Združenih narodov, predloži poročilo o zakonskih predpisih in praksi zveze in njenih sestavnih enot glede katerekoli posamezne določbe Konvencije, v katerem navaja, v kolikšni meri je to določba uveljavljena z zakonodajnimi ali drugimi ukrepi.

42. člen

Pridržki

1. Ob podpisovanju, ratifikaciji ali pristopu lahko vsaka država da pridržke na člene Konvencije, razen na 1., 3., 4., 16 (1), 33. in od 36. do vključno 46. člena.
2. Vsaka država pogodbenica, ki da pridržek v skladu s prvim odstavkom tega člena, lahko pridržek kadarkoli umakne z obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Združenih narodov.

43. člen

Začetek veljavnosti

1. Ta Konvencija začne veljati devetdeseti dan po predložitvi šestega instrumenta o ratifikaciji ali pristopu.
2. Za vsako državo, ki ratificira Konvencijo, ali ji pristopa po predložitvi šestega instrumenta o ratifikaciji ali pristopu, ta začne veljati devetdeseti dan po predložitvi instrumenta te države o ratifikaciji ali pristopu.

44. člen

Odpoved

1. Vsaka država pogodbenica lahko kadarkoli odpove to Konvencijo z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja Združenih narodov.
2. Odpoved bo za zadevno državo pogodbenico začela veljati leto dni po tem, ko bo generalni sekretar Združenih narodov prejel odpoved.
3. Vsaka država, ki bo dala izjavo ali notifikacijo v skladu s 40. členom, lahko kadarkoli po tem z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja Združenih narodov razglasi, da se Konvencija preneha uporabljati na ozemlju, navedenem v notifikaciji po letu dni od dne, ko bo generalni sekretar prejel notifikacijo.

45. člen

Revizija

1. Vsaka država pogodbenica lahko ob vsakem času zahteva revizijo te Konvencije z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja Združenih narodov.
2. Generalna skupščina Združenih narodov v zvezi s takšno zahtevo priporoči sprejem ukrepov, če bi bili ti potrebni.

46. člen

Notifikacije Generalnega sekretarja Združenih narodov

Generalni sekretar Združenih narodov bo vse države članice Združenih narodov in države nečlanice iz 39. člena obveščal:

- a) o izjavah in notifikacijah v skladu z oddelkom B 1. člena;
- b) o podpisih, ratifikacijah in pristopih v skladu z 39. členom;
- c) o izjavah in notifikacijah v skladu s 40. členom;
- d) o danih ali umaknjenih pridržkih v skladu z 42. členom;
- e) o dnevu, s katerim ta Konvencija začne veljati v skladu s 43. členom;
- f) o odpovedih in notifikacijah v skladu s 44. členom;
- g) o zahtevah za revizijo v skladu s 45. členom.

V potrditev tega so podpisani, pravilno pooblaščen v imenu svojih vlad, podpisali to Konvencijo.

Sestavljeno v Ženevi 28. julija tisoč devetsto enainpetdesetega leta v enem samem izvodu, katerega angleško in francosko besedilo sta enako veljavna, in ki bo deponiran v arhivu Združenih narodov ter katerega overjeni prepisi bodo poslani vsem državam članicam Združenih narodov in državam nečlanicam, na katere se nanaša 39. člen.

Protokol o statusu beguncev

Države pogodbenice tega Protokola so se,

glede na to, da Konvencija o statusu beguncev, sestavljena dne 28. julija 1951 v Ženevi (v nadaljnjem besedilu: Konvencija), velja le za tiste osebe, ki so postale begunci zaradi dogodkov, ki so se zgodili pred 1. januarjem 1951,

glede na to, da so se po sprejemu Konvencije zgodili dogodki, zaradi katerih je prišlo do novih beguncev in da ti begunci zato ne morejo biti zajeti s Konvencijo,

glede na to, da je zaželeno, da enak status uživajo vsi begunci, kot so opredeljeni v Konvenciji ne glede na omenjeni datum 1. januar 1951,

sporazumele o naslednjem:

I. člen

Splošne določbe

1. Države pogodbenice tega Protokola se obvezujejo uporabljati Konvencijo od 2. do vključno 34. člena za begunce kot je to določeno v nadaljevanju.
2. Za namene tega Protokola izraz "begunec", razen pri uporabi 3. točke s tega člena, pomeni vsako osebo, kot je opredeljena v 1. členu Konvencije, če se v drugi točki 1. člena oddelka A izpustijo besede: "zaradi dogodkov, ki so se zgodili pred 1. januarjem 1951..." in besede: "... kot posledica takšnih dogodkov".
3. Države pogodbenice ta Protokol uporabljajo brez kakršnihkoli zemljepisnih omejitev, obstoječe izjave, ki so jih države pogodbenice Konvencije dale v skladu s točko (a) prvega odstavka oddelka B Konvencije, še naprej veljajo tudi po tem Protokolu, če ne bodo razširjene na temelju prvega člena drugega odstavka B oddelka.

II. člen

Sodelovanje nacionalnih oblasti z Združenimi narodi

1. Države podpisnice tega Protokola se obvezujejo sodelovati z Uradom visokega komisarja Združenih narodov za begunce ali s katerokoli drugo agencijo Združenih narodov, ki bi ga pri opravljanju njegovih nalog nasledila, še posebej pa olajšati njegovo dolžnost nadzora nad izvajanjem določb tega Protokola.
2. Da bi Uradu visokega komisarja ali vsaki drugi agenciji Združenih narodov, ki bi ga nasledila, omogočile pripraviti poročila pristojnim organom Združenih narodov, se države pogodbenice tega Protokola obvezujejo v primerni obliki posredovati informacije in statistične podatke, za katere bi zaprosili, in sicer glede:
 - a) razmer beguncev;
 - b) izvajanja tega Protokola;

- c) zakonov, predpisov in uredb, ki so ali bodo začeli veljati glede beguncev.

III. člen

Informacije o državni zakonodaji

Države pogodbenice tega Protokola generalnemu sekretarju Združenih narodov posredujejo besedila zakonov in predpisov, ki bi jih sprejele za zagotavljanje izvajanja tega Protokola.

IV. člen

Reševanje sporov

Vsak spor med državami pogodbenicami tega Protokola glede njegove razlage ali uporabe, ki ga ni mogoče rešiti z drugimi sredstvi, bo na zahtevo katerekoli stranke v sporu predložen Meddržavnemu sodišču.

V. člen

Pristop

Ta Protokol je na voljo za pristop vsem državam pogodbenicam Konvencije in vsem drugim državam članicam Združenih narodov ali članicam katerekoli specializirane agencije ali državam, ki jih Generalna skupščina Združenih narodov povabi, naj k njemu pristopijo. Pristop bo učinkoval s predložitvijo instrumenta o pristopu generalnemu sekretarju Združenih narodov.

VI. člen

Federalna klavzula

V primeru zvezne ali neunitarne države se uporabljajo naslednje določbe:

- a) glede členov Konvencije, ki se uporabljajo v skladu s prvim odstavkom prvega člena tega Protokola in so v zakonodajni pristojnosti zvezne zakonodajne oblasti, so obveznosti zvezne oblasti v tem obsegu enake kot so obveznosti držav pogodbenic, ki niso zvezne države;
- b) glede členov Konvencije, ki se uporabljajo v skladu s prvim odstavkom prvega člena tega Protokola in so v zakonodajni pristojnosti konstitutivnih držav, provinc ali kantonov, in ki na podlagi zveznega ustavnega sistema ne sprejemajo zakonov, bo zvezna vlada z ugodnim priporočilom o teh členih kar najhitreje obvestila pristojne oblasti držav, provinc ali kantonov;
- c) zvezna država pogodbenica tega Protokola na zahtevo katerekoli druge države pogodbenice, posredovane preko generalnega sekretarja Združenih narodov, predloži poročilo o zakonskih predpisih in praksi zveze in njenih konstitutivnih enot glede katerekoli posamezne določbe Konvencije, ki se uporablja v skladu s prvim odstavkom prvega člena tega Protokola, in navede v kolikšni meri je to določba uveljavljena z zakonodajnimi in drugimi ukrepi.

VII. člen

Pridržki in izjave

1. Ob pristopu lahko vsaka država da pridržke na IV. člen tega Protokola, in, v skladu s I. členom tega Protokola, na uporabo katerekoli določbe Konvencije razen določb 1., 3., 41, 16. (1), in 33. člena, pri čemer pridržki države pogodbenice, dani na podlagi tega člena, ne bodo razširjeni na begunce, za katere velja Konvencija.
2. Pridržki, ki so jih države pogodbenice Konvencije izrekle na podlagi 42. člena, bodo veljali tudi za njihove obveznosti iz tega Protokola, če jih ne bodo umaknile.
3. Vsaka država, ki da pridržek v skladu s prvim odstavkom tega člena, lahko pridržek kadarkoli umakne z obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Združenih narodov.
4. Za izjave, ki jih država pogodbenica, ki pristopa k temu Protokolu, daje na podlagi prvega in drugega odstavka 40. člena Konvencije, velja, da se nanašajo na to Protokol, razen če ob pristopu država pogodbenica z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja Združenih narodov, ne izjavi drugače. Za določbe drugega in tretjega odstavka 40. člena in tretjega odstavka 44. člena Konvencije velja, da se mutatis mutandis uporabljajo tudi za to Protokol.

VIII. člen

Začetek veljavnosti

1. Ta Protokol začne veljati na dan predložitve šestega instrumenta o pristopu.
2. Za vsako državo, ki pristopi k Protokolu po predložitvi šestega instrumenta o pristopu, Protokol začne veljati na dan, ko bo država predložila instrument o pristopu.

IX. člen

Odpoved

1. Vsaka država pogodbenica lahko kadarkoli odpove to Protokol z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja Združenih narodov.
2. Odpoved bo za zadevno državo pogodbenico začela veljati leto dni po tem, ko bo generalni sekretar Združenih narodov prejel odpoved.

X. člen

Notifikacije generalnega sekretarja Združenih narodov

Generalni sekretar Združenih narodov obvešča države, na katere se nanaša V. člen, o začetku veljavnosti, pristopih, pridržkih, umikih pridržkov in odpovedih tega Protokola ter o izjavah in notifikacijah, ki se nanje nanašajo.

XI. člen

Deponiranje v arhivih Sekretariata Združenih narodov

Izvod tega Protokola, katerega kitajsko, angleško, francosko, rusko in špansko besedilo so enako veljavni, podpisan s strani predsednika Generalne skupščine in generalnega sekretarja Združenih narodov, bo deponiran v arhivih Sekretariata Združenih narodov. Generalni sekretar bo njegove overjene prepise posredoval vsem državam članicam Združenih narodov in drugim državam iz V. člena.